

Dr. Sonja Bezjak, direktorica Muzeja norosti, Trate

Mura je naša skupna

Od konca druge svetovne vojne je Mura tudi mejna reka. Dolga desetletja so po njenem nabrežju med Sladkim Vrhom in Tratami korakali le orožniki, graničarji, vojska, policija ... Domačini se reki nismo smeli približati, saj je bilo gibanje tam prepovedano. Generacije domačinov smo zrasle nedaleč od reke, pa vendarle o reki nismo vedeli skoraj nič. Razen da je siva, nevarna, umazana, deroča, z vrtinci. In da je meja, med političnima sistemoma, jezikoma, narodoma, kulturama. Torej prostor razlik in ločenosti. Prostor, pridržan za družbene izbrance, za vse druge prostor tveganja.

Z vstopom v EU so se leta 2004 zapornice na cmureškem mostu slavnostno dvignile. Toda domačini z obeh strani smo šele sčasoma začeli izgubljati nelagodje in se prosto gibati s te na ono stran in obratno. Počasi smo se začeli približevati tudi reki. Uhodili smo nove poti, Avstrijci so uredili kolesarsko stezo, postavili učne table, klopi ... Slovenci smo ohranili pristno gozdno pot, ki se ob reki vzpenja in spušča in je dovolj razgibana, da se na njej tudi nekoliko upehamo. Počasi smo pokukali tudi v nedrje te velike reke, katere vode se stekajo v Črno morje. Tako smo spoznali, da naša soseka šteje mnogo več prebivalcev, kot smo kadar koli mislili.

Brez potnih listov in ne oziraje se na slovensko in avstrijsko zakonodajo se ribe in drug živelj prosto gibljejo z levega na desni breg reke Mure in še dlje, vse do Črnega morja. Z občudovanjem smo se začeli ozirati v gladino te spremenljive, živahne reke. V njej smo končno prepoznali dediščino, bogastvo biotske raznovrstnosti in življenjski vir, za nas in za druge prebivalce našega prostora.

Vse več sprehajalcev, ljubiteljev narave, iskalcev miru, popotnikov se giblje na nabrežju reke, otroci se čudijo vrtincem in pisanim kamnom. Vse več je raziskovalcev, ki prihajajo k reki. Nedolgo smo na njenem bregu odkrili ostanke miocenskega delfina. Vsak dan reka naplavi kaj novega ...

Domačini s slovenskega in avstrijskega brega Mure smo strnili vrste in pripravili pregledno razstavo Skrivnostni svet reke Mure, na kateri so na ogled postavljene fotografije vse vrste rib, ki živijo na našem območju, in teh je izjemno veliko, (zaenkrat) kar 65 vrst.

Končno reka ni več ločnica, ampak povezovalni člen. Prostor gibanja, srečevanj, občudovanja, raziskovanja ...

Mura je končno naša skupna. Zato se v Muzeju norosti, ki deluje na gradu Cmurek, visoko nad to veličastno reko, odločno zavzemamo za ohranitev Mure, njenega bogastva in dediščine, ki pripada nam, kakor tudi vsem prihodnjim rodovom.

dr. Sonja Bezjak, Muzej norosti, Trate